

Gymnázium BRNO-BYSTRC,
příspěvková organizace,
Vejrostova 2, 635 00 Brno

PREVENTIVNÍ PROGRAM
NA ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

Zpracovala: **Mgr. Lenka Pavlíčková**

Realizátor: **pedagogický sbor Gymnázia Brno-Bystrc**

Termín realizace: **2023/2024**

Obsah

Úvod3

Charakteristika školy4

Cíle programu4

Potřebnost projektu5

Analýza současného stavu6

Personální zajištění prevence – školní poradenské pracoviště6

Stav žáků ve vztahu k rizikovým jevům chování9

Spolupráce s ostatními organizacemi9

Cílové skupiny9

Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny10

Vyhodnocení PP11

Cíle na příští školní rok11

Harmonogram programu a akcí11

Výchovné činnosti v oblasti primární prevence14

Závěr17

Úvod

Při zpracování preventivního programu pro školní rok 2023/2024 vycházím z evaluace preventivního programu minulého školního roku 2022/2023. Preventivní program školy je součástí výchovně vzdělávacího procesu žáků po celou dobu povinné i nepovinné školní docházky. Snažila jsem se při vypracování také dbát na aktuální rizikové jevy, které se na naší škole vyskytují.

Charakteristika školy

Gymnázium Brno-Bystrc, příspěvková organizace, Vejrostova 1143/2, je státní školou, příspěvkovou organizací, zřízenou Jihomoravským krajem s postavením právnických osob se všemi právy a závazky z toho vyplývajícími. Škola se řídí Zřizovací listinou, zákonem o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) č. 561/20014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, obecně platnými právními předpisy pro příspěvkové organizace, zásadami vztahů orgánů Jihomoravského kraje k řízení příspěvkových organizací a organizačně-řídícími pokyny Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru školství.

Ve školním roce 2023/2024 studuje na gymnáziu 770 žáků, vyučuje 66 učitelů a školní psycholožka.

Vzdělávací programy:

Ročník	Název vzdělávacího programu
Gymnázium 8leté, 4leté,6leté	Škola plná pohody-spokojený student
	Škola – dílna lidskosti

Cíle programu

- ◆ dlouhodobým a účinným preventivním působením na žáky předem předcházet vzniku sociálně patologických jevů
- ◆ vést žáky ke zdravému životnímu stylu, k dodržování správné životosprávy, pozitivnímu sociálnímu chování, k vytváření správných životních postojů a umění čelit negativním jevům, seznámit je s technikami zvládnání stresu
- ◆ vytvářet otevřené a kamarádké vztahy uvnitř školy
- ◆ vytvářet otevřené partnerství s rodiči a veřejností
- ◆ udržovat pozitivní klima školy na úrovni sociální, emocionální a pracovní
- ◆ zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- ◆ nadále zařazovat aktivity na posilování soudržnosti třídního kolektivu, zvládnání agresivity a prevence vandalismu

- ◆ začlenit žáky se zdravotním postižením či sociálním znevýhodněním mezi ostatní žáky
- ◆ doporučovat, spolupracovat, podílet se a sledovat zapojení žáků v aktivitách místních organizací
- ◆ pravidelné pořádání třídních hodin k dané problematice
- ◆ nabídnout žákům široké spektrum pravidelných zájmových školních i mimoškolních aktivit
- ◆ psychické i fyzické otužování (posilování sebevědomí, překonávání překážek, nácvik odmítacích schopností žáků)
- ◆ navést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit správný, respektive kvalitní hodnotový žebříček (dokázali rozlišit dobré a špatné)
- ◆ přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS
- ◆ zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, adaptačního programu, sportovního a lyžařského výcvikového kurzu apod.
- ◆ účast v literárních, naukových, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- ◆ Studentský parlament – rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití. Je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy. Pravidelná setkání umožňují kontinuální práci a prevenci problémů ve třídách.

Potřebnost projektu

Již několik let dochází ve společnosti stále častěji k projevům rizikového chování. V dnešní době to už není jen nebezpečí drog a ostatních návykových látek, ale s rychlým životním tempem dochází k absenci dobrých mezilidských vztahů a ze společnosti se vytrácejí určité hodnoty nutné pro zdravý vývoj jedince.

Negativně v dnešní době ovlivňuje chování dětí a jejich jednání značná nabídka nevhodných televizních pořadů a ještě širší nabídka prostřednictvím internetu. Chování, které děti vidí v televizi či na internetu, se snaží napodobovat a často si neuvědomují důsledky svého počínání.

Protože přibývá žáků s agresivním způsobem chování, zaměřujeme se hlavně v hodinách ZSV, TV na posílení vzájemných vztahů, respektování druhého, na hledání místa v kolektivu, na vzájemnou pomoc.

Analýza současného stavu

Primární prevenci provádíme na škole již několik let. Vyučující sledují žáky během vyučování i o přestávkách, jejich vzájemné chování, všímají si změn v jejich chování. Pokud zaregistrují negativní projev či změny v chování, předají tuto informaci třídnímu učiteli, který ji vyhodnotí a následně řeší sám, s rodiči, s metodikem prevence, školní psycholožkou, případně s vedením školy.

Klima školy je na dobré a fungující úrovni. Žáci se účastní řady mezinárodních projektů a velmi dobře se umisťují v řadě vědomostních i sportovních soutěží. Prostředí školy je pěkné. Rodiče využívají možnosti návštěvy školy v rámci dnů otevřených dveří, konzultačních hodin a třídních schůzek. Vztahy mezi rodiči a vyučujícími i mezi žáky a vyučujícími jsou také na dobré úrovni.

Trápí nás, že si někteří žáci neváží vybavení a majetku školy a někdy ho i záměrně poškozují. Někteří rodiče nepřikládají prevenci nežádoucích jevů velkou váhu a přijdou se poradit, až se vyskytne závažný problém. Ale i tak lze konstatovat, že nás kontaktuje stále větší procento rodičů hned po nástupu svého dítěte k nám na gymnázium. Nadále v letošním školním roce naše ŠPP plně využívá služeb školního psychologa, takže jsme schopni poskytovat komplexnější pomoc žákům, rodičům i učitelům.

Personální zajištění prevence – školní poradenské pracoviště

Výchovná a kariérová poradkyně

Metodička prevence

Školní psycholožka

Všichni výše uvedení pracovníci školního poradenského pracoviště se podílejí na poskytování poradenských služeb dle rozsahu daného vyhláškou 72/2005 Sb. Ze dne 17. února 2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, dále organizačním řádem a ročním plánem ŠPP.

Poradenské služby jsou poskytovány na základě generálního souhlasu s poskytováním poradenských služeb. Případná další dlouhodobá a individuální péče probíhá na základě speciálního souhlasu.

Výchovná a kariérová poradkyně

PhDr. Jarmila Červenáková

Výchovná a kariérová poradkyně koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou v ohrožení ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti.

Metodik prevence

Mgr. Lenka Pavlíčková

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikových jevů chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Školní psycholožka pracuje se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a s nadanými žáky. Zjišťuje sociální klima ve třídě. Pomáhá žákům při adaptaci do nového prostředí. Pečuje o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření prvního stupně (pomoc při sestavování plánu pedagogické podpory, vedení, vyhodnocení). Pečuje o žáky, kterým jsou poskytována podpůrná opatření druhého až pátého stupně (pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu, vedení). Další činností školní psycholožky je individuální případová práce se žáky v osobních problémech – problémy s adaptací, neshody se spolužáky (konzultace, vedení). Další náplní práce je krizová intervence a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce, prevence školního neúspěchu žáků (náprava, vedení, apod.) a kariérové poradenství u žáků.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoj kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhuje opatření. Třídní učitelky a učitelé jsou v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování žáků. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

Stav žáků ve vztahu k rizikovým jevům chování

Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování žáků ve škole jsou využívána sociometrická šetření (dotazníkové metody), práce metodika prevence, práce třídních učitelů a připomínky žáků studentského parlamentu.

Spolupráce s ostatními organizacemi

Škola spolupracuje s těmito organizacemi: PČR, KONSENT – prevence sexuálního násilí, Legato Lužánky – podpora zdravých vztahů, Podané ruce – centrum prevence, PPP Sládkova – poradenské centrum v Brně, Etické dílny, MPEdu, E-bezpečí – bezpečnost dětí v on-line prostředí, Spondea - nabízí okamžitou pomoc a podporu dětem, dospívajícím i dospělým, kteří se dostali do těžké životní situace - traumatická událost, vztahové a školní krize, sebepoškozování, domácí násilí, stalking. Škola bude podporovat i jiné organizace, které se zabývají mimoškolní činností žáků a spolupracovat s nimi. Po dohodě poskytne prostory těmto organizacím pro práci s žáky. Bude propagovat jejich činnost a informovat žáky o akcích.

Cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny školy, se zvláštním přihlédnutím k žákům se zdravotním postižením, ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, žákům s horším prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování. Stejná pozornost je věnována i žákům nadaným. U vyučujících je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, s přihlédnutím k začínajícím vyučujícím a vyučujícím bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovná poradkyně, metodička prevence, školní psychologka. Vyučující budou pokaždé seznamováni se změnami zákonů či jejich úpravami na poradách nebo pomocí emailu vždy po schůzce metodiků, která se koná 2x ročně. Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče.

Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny

Aktivity pro žáky

- ◆ GO
- ◆ zahraniční výjezdy
- ◆ příprava a realizace vánočního programu
- ◆ zimní a letní sportovní kurzy
- ◆ besedy s PČR
- ◆ školní ples
- ◆ Den země
- ◆ návštěvy přírodovědné stanice Lipka
- ◆ sportovní soutěže
- ◆ sportovní den žáků nižšího gymnázia
- ◆ sportovní den žáků vyššího gymnázia
- ◆ divadelní, kulturní a filmová představení
- ◆ projektové vyučování
- ◆ činnost v zájmových kroužcích

Aktivity pro rodiče a veřejnost

- ◆ seznámení rodičů s PP v rámci třídních schůzek
- ◆ nabídka pomoci školní metodičky prevence, školní psycholožky, výchovné poradkyně
- ◆ nabídka propagačních materiálů
- ◆ divadlo – Týden španělské kultury

Metody a formy práce

- ◆ pohybové aktivity
- ◆ prožitkové učení
- ◆ společná kresba
- ◆ projektová výuka
- ◆ formy samostatné práce
- ◆ párová a skupinová práce ve třídě

Vyhodnocení PP

Prevenční rizikového chování byla věnována pozornost převážně v předmětech ZSV, biologii, chemii, výtvarné a tělesné výchově, zeměpisu a v cizích jazycích. Probírala se především tato témata: vztahy ve třídě, šikana, chování za mimořádných událostí, první pomoc, rasismus, drogy, krádeže, vandalismus, xenofobie, ochrana zdraví, chování k postiženým lidem, témata AIDS, zdravý životní styl, počítačové hry gamblerství.

Plnění PP je jako vždy zhodnoceno v závěrečné zprávě ŠPP odpovídajícího školního roku jejíž je nedílnou součástí.

Cíle na příští školní rok

- ◆ pokračovat ve výchově ke zdravému životnímu stylu
- ◆ podporovat volno časové aktivity
- ◆ rozvíjet přátelské mezilidské vztahy
- ◆ prohloubit a zkvalitnit spolupráci s rodiči
- ◆ více se zaměřit na ochranu majetku školy a životního prostředí
- ◆ umět studenty vyslechnout a dát jim prostor pro vyjádření jejich názorů
- ◆ upozorňovat na nebezpečí a následky šikany, kyberšikany, závislosti na PC
- ◆ prevence školní neúspěšnosti a její operativní řešení
- ◆ získání dobrovolných dárců krve

Harmonogram programu a akcí

Aktivity pro studenty v rámci preventivního programu školního roku 2023 - 2024 organizované Gymnáziem Brno – Bystrc ve spolupráci s dalšími organizacemi

měsíc	ročník	program
září	1A8, 1A6, 1Š6	Adaptační pobyt GO
	1A4, 1B4	Adaptační pobyt GO

	2A4, 4A6	Výjezdni pobyt Anglie
	5A8	Srdíčkový den
	5Š6, 6A8	Výjezdni pobyt Anglie
	vybraní studenti	Výjezdni pobyt Španělsko
	vybraní studenti	Dopoledne s handicapovanými spoluobčany
říjen	1A8, 1Š6	Styly učení
	6A8	„Jak se učit“ přednáška s besedou
	4A8, 5A8	Výjezdni pobyt „Antická Itálie“
	3Š6	Sdílet – nesdílet, CVČ Legato
	3A8, 3A6	„Být či nebýt.....v pohodě“ CVČ Legato
listopad	1A8,2A8,1A4, 5A8,1B4,3A6,3Š6,3A8	Přednášky primární prevence MPEdu (Na startu mužnosti, Žena jako symbol života, Tak to nechceš)
	3B4	Pro život: první pomoc
	1A8, 2A8, 1A6, 3A8	Primární prevence – Etické dílny (Život v mediální džungli, Pohoda a klídek bez tabáčku, Vážíš si svého těla nebo ho zneužíváš)
	vybraní žáci	Historická exkurze Osvětim, Krakov
	2A6	Tvoříme s umělou inteligencí
	6A8	FaiKE: Když AI lže a dezinformuje
	1Š6,3A8,2A8	Beseda s POLICIÍ ČR
prosinec	3B4,4Š6	První pomoc
	2A6	Vzdělávací program Židovského muzea a Muzea romské kultury
	1A8, 1A6,1Š6	Noc ve škole - škola
	vybraní žáci	Pomáháme pečením - škola

	žáci, veřejnost	Školní ples
	1A6, 1Š6, 1A8, 5A8	Vánoční projekty – škola (Krymy GYBY, DEN PRO ZDRAVÉHO ČLOVĚKA)
leden	3A6,5A8	LVK I Velká Rača
	3Š6	Primární prevence – Etické dílny (Alkohol a svoboda)
únor	3A8, 3Š6	LVK Dolní Morava
	1A4, 1B4	LVK II Velká Rača
	3Š6, 1A4, 1B4	Beseda ve škole – Petr Harazin
březen	vybraní žáci	EU a aktuální témata – přednáška eurocentra
duben	2A4	Mediální výchova, CVČ Legato
	2Š6	Terénní ekologická exkurze – Kapráluv mlýn
	vybraní žáci	Velada
květen	vybraní žáci	Poznávací exkurze Rakousko - Bavorsko
	5Š6	Historická exkurze k dějinám holocaustu - Terezín
	vybraní žáci	Český den proti rakovině
	3. ročníky VG	Letní sportovní kurz I. termín
	vybraní žáci NG	FAST BĚH
červen	2A4	První pomoc
	celá škola	T-mobile olympijský běh
	3. ročník VG	Letní sportovní kurz II. termín
	VG/NG	Sportovní dny GYBY
	3A8	Antický den (tercie pro primu)
	2Š6	Výjezdni pobyt Španělsko
	vybraní žáci	Program pro handicapované spoluobčany

Výchovné činnosti v oblasti primární prevence

Rizikové chování žáků je také podchyceno v různých odborných předmětech ve výuce, kde učitelé doplňují a besedují v průběhu celého školního roku v dostatečné míře a potřebě.

Biologie	TV
- nervová soustava	- sportovní soutěže
- hormonální regulace	- relaxace
- rozmnožování a vývoj jedince	- pravidelné cvičení
- soustava dýchací	- hygiena při cvičení
- péče o zdraví	- zdravá výživa
- dědičné choroby	ZSV
- prevence onemocnění	- xenofobie
- prevence pohlavních chorob	- drogy mezi spolužáky
- bezpečný sex	- gamblerství
- antikoncepce	- mentální anorexie, bulimie
- plánované rodičovství	- princip fungující rodiny, probl.
- péče o životní prostředí	Výtvarná výchova
- zdravý životní styl	- přátelství a šikana
Chemie	- závislost a já
- zásady bezpečnosti při práci	- barevná setkání-předsudky
- první pomoc	
- vliv karcinogenů na lidský	Zeměpis
- ochrana životního prostředí	- oblasti pěstování narkotik
- zásady osobní hygieny	- pěstování zdravotně nezávadných

- nebezpečí alkoholismu, kouření	- životní prostředí
- návykové látky	Informační technologie
	- základní rizika médií a sociálních
Cizí jazyky	- manipulace s fakty a zneužitelnost
- rodina, škola, zdraví, životní	
- volný čas, drogy, závislosti, vztahy	

V letošním školním roce je náš PP zaměřen opět především na primární prevenci, která spočívá v podávání informací o škodlivosti kouření, požívání alkoholu a dalších návykových látek; v sledování výskytu těchto látek ve škole a školním zařízení a následných opatřeních z toho plynoucích. Práce školního metodika prevence je zaměřena na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální vývoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností a harmonizaci vztahů s rodiči a vrstevníky. Je založena na podpoře vlastní aktivity žáků, na pestrosti forem preventivní práce se žáky a spolupráci se zákonnými zástupci žáků. V letošním roce se chceme více zaměřit na prevenci studijní neúspěšnosti žáků nižšího gymnázia.

V rámci PP připravujeme projekty, přednášky, besedy i různé aktivity, které pomáhají řešit tyto problémy. Spolupracujeme s řadou odborných i výchovných organizací. Při výběru těchto aktivit rozhodují konkrétní problémy na škole či v dané třídě, ale díky rozšíření ŠPP o školního psychologa, se můžeme více věnovat studentům individuálně.

Preferujeme takové programy, které řeší danou situaci ve škole a které jsou mezi studenty oblíbené: mezilidské vztahy, AIDS, návykové látky, prevence kriminality, mezi velmi oblíbené patří třídní výjezdové pobyty GO a pravidelné pořádání zahraničních zájezdů i účast v různých mezinárodních projektech. Pravidelně pořádáme besedy na téma projevy diskriminace, nepřátelství a násilí mezi žáky. Pro letošní školní rok plánujeme pokračovat ve spolupráci s PČR, oddělením prevence JMK. Studenti se také zapojují do jednorázových aktivit např. Srdíčkový den, Kytíčkový den – Český den proti rakovině, Bílá pastelka, Světluška a jiné. Tento školní rok plánujeme účast se žáky nižšího stupně víceletého gymnázia na závodu FAST běh, jehož cílem je osvěta o mrtvici a infarktu i dalších souvisejících rizikových

faktorech nebo onemocněních. Pro svoje zájmy mohou žáci využít i kroužky, které nabízí škola.

Na plnění PP se podílí metodik prevence, vedení školy, pedagogický sbor, výchovná poradkyně, školní psycholožka, rada školy, studentský parlament a také rodiče žáků. Do plnění programu se úspěšně zapojují i studenti – vydávají svůj časopis, organizují různé soutěže i besedy, hrají divadelní představení, pořádají koncert Studenti hrají studentům.

Náš PP je možné v průběhu školního roku doplnit o další aktivity v závislosti na potřebě a zájmu.

Závěr

Dosavadní zkušenosti s minimálním preventivním programem, ale zejména pozitivní odezva žáků na tento program ukazují, že nabízené aktivity jsou vesměs voleny vhodně, a že skýtají dostatečně široký záběr v různorodých oblastech. Program se postupně stává nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu naší školy a pomáhá tak vytvářet příznivé prostředí pro všechny, kteří ve škole, ať už v jakékoliv roli, pracují.

V Brně 3.9.2023

Mgr. Petr Šurek
ředitel školy